Հ. ՏԱՐԻ Թիւ 1,820 Կ. ՊՈԼԻՍ. 1902, ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 18——1 ՀՈԿՏ. 29 ՀԷՄԱՁԻԻԻ, ԱԽ՝ 1320 —— 18 ԻԼՈՒԼ 1318 ՀՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Բիւզանդիոն

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԻՆ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԻՉԵՃԵԱՆ

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddési, № 23-25
CONSTANTINOPLE

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԶՕԼԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսական Գրականութիւնը կորսուցած յատկանիշով (caractéristique) դէմք մը։ Զինք ընել իսկատիպ (original)։ որովհետեւ Զօլա, թէպէտ Բնապաշտ (Naturaliste) Դպրոցին գլեան անուանուեցաւ, բայց Գրականութեան այս ճիւղին տակ տիպ մը չէ։ Ինք անոր զայրացուցիչն եղաւ միայն։

Հինգերորդ մէջ կային Ռապլէ Ֆրանսացին եւ Գօքայիօ Իտալացին։ Նորերուն մէջ ալ ունինք Գալլաք և Ժլօզէտ։

Զօլա Թերեւս գերազանցեց զանոնք իր մեծահաս չափազանցութեամբը, և իր երկասիրութեան անսովոր առատութեամբը։

Բայց ո՛չ այս չափազանցութիւնը, ո՛չ ալ այս բեղմնաւորութիւնը նպաստած պիտի չըլլան իր հեղինակութեան տեւողութեան վրայ։ Ինչպէս նաեւ Գրականութեան այս ճիւղին տակ տիպ մը չենք տեսներ։ Ինք անոր զայրացուցիչն եղաւ միայն։

Հինգերորդ մէջ կային Ռապլէ Ֆրանսացին և

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆ ԱՐԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆ ԱՐԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆ ԱՐԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆ ԱՐԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆ ԱՐԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆ ԱՐԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ՀՐԵԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ.— Ռուսիոյ բռնելիք ընթացքը.— Միացեալ Նահանգաց ծանուցագիրն ոչ սակաւ տհաճութիւն պատճառեց ռուս իշխանութեանց, որք ժամանակապէս այս խնդրին նկատմամբ, երկար ատենէ ի վեր փափուկ կացութեան մէջ կ'գտնուին արդէն: Ռուսիոյ արտաքին գործոց պաշտօնարանը, վերջին տասը տարուան միջոցին շատ մը կարեւոր ծանուցագիրներ առաքած է զանազան Տէրութեանց կողմէ, բայց չկարծուիր որ այդ պաշտօնական զեկոյցներէն մին կամ թէ ամենքը մէկտեղ այնքան զօրաւոր կերպով ազդած ըլլան ռուս դիւանագիտութեան վրայ, որքան ամերիկեան ծանուցագիրը: Անտարակուսելի է որ Ռուսիա ամէքն իսկ չանցըներ Տէրութեանց հետ համախորհուրդ դիտողութիւն մ'ընել Ռումանիոյ, Հրեաներուն հանդէպ բռնած ընթացքին համար, բայց պէտք է պատասխան մը տալ վերջապէս, ամերիկեան հրաւէրին: Ցայտնի է որ կոմս Լամսդորֆի համար շատ փափուկ և դժուար գործ մ'է իր պատասխանը խմբագրել այնպիսի կերպով մը, որ տեղի չտայ օտարներու դիտողութեանց. հետեւաբար, ամերիկեան ծանուցագրին Ռուսիոյ տալիք պատասխանը շատ կարճ և քաղաքավար մերժողական մը պիտի ըլլայ, առանց որ և է մեկնութեան. գէթ այսպէս կ'ըսէ Սդանտարտի Օտեսայի թղթակիցը: Ռուս թերթերուն մեծ մասը խստիւ կ'քննադատէ ամերիկեան ծանուցագիրը: Մէկ քանի քաղաքական օրկաններ այդ արարքը խաբէական միջոց մը կ'նկատեն Ամերիկայի կողմէ, եւրոպական Արիսպագոսի դուռներն իր առջեւ բանալու համար. գաւառային ուրիշ կարեւոր թերթ մ'ալ շատ խիստ կ'խօսի Մ. Նահանգաց ընթացքին դէմ, քաղաքական անտեղի միջամտութիւն մ'ընելուն համար:

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՉԻՆ.— Իշխան Ուխդոմսքի, որուն Մանչուրիոյ մասին վերջերս բասծները պաշտօնական ներշնչումով են, գործեալ կ'պնդէ թէ բացարձակապէս անկարելի է որ Ռուսիա պարպէ իր գրաւած չինական նահանգները, դեռ երկար ատենի մը համար: Իշխանն որ արդի Չարին իբր հետեւորդ մինչեւ Չինաստան գացած է, կ'ըսէ թէ Ռուսիա, կնքուած դաշնագիրներէ առաջ պէտք է նկատի առնէ իր երկիրներուն և սիպերիական մեծածախս երկաթուղւոյն ապահովութիւնը: Մանչուրիոյ պարպումը, կ'ըսէ, կրկնել պիտի տայ այն չինական չփոթութիւնները, որք երկու ու կէս տարի առաջ անօթեկեցին Եւրոպան և այնքան նեղութիւն պատճառեցին Տէրութեանց: Ասիկա անուղղակի ձեւ ենթադրութիւն մ'է, կ'ըսէ Սդանտարտի Օտեսայի թղթակիցը, յուսահատ ենթադրութիւն մը, որ բանի մը վրայ հիմնուած չէ: Իրողութիւնն այն է որ, վերջերս այնպէս երեւցաւ Ռուսներուն թէ ռուսական դիւանագիտութիւնը մեծապէս սխալած է ստորագրելով Մանչուրիան պարպելու Դաշնագիրը, և հիմա ալ, ամէն տեսակ պատրուակներ կ'հնարուին որպէս զի Ռուսիա չգործադրէ Չինաստանի հետ կնքած դաշնագիրը:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴՈՐՄԵՐ.— Լըռուա Լատիւրիի դատավարութիւնը.— Դատարանին մէջ մեծ բազմութիւն մը հաւաքուած է և ամէն դէմքի վրայ անհամբերութեան նշաններ կան: Վերջապէս ժամն ինինն կը բացուի զինուորական ատեանը, որուն կը նախագահէ Մ. Մօ, Լա Ռոշ Սիւռ Եօնի կիսադաժնին զօրավարը: Ներս կ'մտցուի Լըռուա Լատիւրի, երիտասարդ հրամատարը, որ խրոխտ ու անվախ կերպով մը մտիկ կ'ընէ իր ամբաստանագիրը, որուն ընթերցումէն կ'հասկցուի թէ Լատիւրի հրամատարը փայլուն ապագայով զինուորական մ'էր. այդ ապագան յանկարծ խորտակեց անցեալ Օգս. 15ին, չհնազանդելով գնդապետ Պառէի, որ կ'հրամայէր իրեն Տուարնընէ առաջնորդել երեք գումարտակներ, դպրոցներու փակման հրամանագիրը գործադրելու համար: Իբր պատասխան, Լատիւրի իր հրաժարականը տուած էր գնդապետին, որ չէր ընդունած զայն: Հարցաքննութիւնը կ'սկսի:

Նախագահ.— Անհնազանդութեան արարքով ամբաստանուած էք, ի՞նչ ըսելիք ունիք:

— Ձեր լսած ամբաստանագրին վրայ աւելցնելիք կամ պակսեցնելիք բան մը չունիմ: Գալով թէ ինչո՞ւ այդպէս վարուեցայ, խղճիս հետեւեցայ: Ինծի տրուած հրամանը կրօնական զգացումներս կ'վիրաւորէր. չէի կրնար և պէտք չէր որ գործադրէի: Ասկէ զատ, հրամանագրերուն օրինաւորութիւնն ալ չէր ապացուցուած ինծ. քսան և չորս տարիներէ ի վեր զինուորական համազգեստ կ'կրեմ և բնաւ մտքէս չէր անցներ որ օր մը հրաման պիտի ընդունիմ ֆրանսացի զինուորներն առաջնորդել վանքի մը վրայ յարձակելու և տարպելու զանոնք որ դուրս հանեն այն կրօնաւորուհիներն, որոց միակ յանցանքն է նուիրուիլ ժողովրդի զաւակներուն կրթութեան և բարձր առաքինութեանց դասեր տալ: Չէի կրնար պատասխանատուութիւնն ստանձնել գործի մը, զոր կ'դատապարտէի. իմ զինուորներս վանքերու պատերն ու դուռները խորտակելու համար չեն, ոչ ալ յարձակելու հանդարտ բնակչութեան մը վրայ, որ անկրօնչելի իրաւունքներու յարգումը կ'ուզէր:

Նախագահը.— Իսկ զինուորական կարգապահութի՞ւնը. բնաւ չխորհեցա՞ք ատոր վրայ. ինչպէ՞ս կ'ուզէք որ ձեր զինուորներն հնազանդին ձեզի, երբ դուք կը քննադատէք ձեր մեծերուն տուած հրամանը: Հրաժարականնիդ շատ ուշ տուիք. այդ դէպքէն առաջ տալու էիք:

— Հրաժարականս տալու պատրաստ էր, բայց խօսքերս մտիկ ընող բոլոր զինուորականներն ալ կրնան վկայել թէ ո՛րքան դժուար է մէկ անգամէն խորտակել ...: Վարանեցայ:

Ամբաստանեալին խօսքերը խոր տպաւորութիւն մը յառաջ բերին ունկնդիրներուն վրայ: Ցետոյ լսուեցան վկաները, որոց խօսքերը պատճառ եղան թեր ու դէմ երկար վիճաբանութեանց: Ցետոյ կը խօսի ամբաստանեալին պաշտպան փաստաբանը: Մ. Բիչլէն նախ կ'յիշէ Պրըտանիոյ մէջ պատահած ցաւալի դէպքերը' հրամանագրերու գործադրութեան առթիւ. ատենք, ըսաւ, մեծ վիշտ մը պատճառած էին հրամատարին, բայց խնդիր է թէ ամբաստանեալը զինուորական անհնազանդութեան արարքով յանցաւո՞ր է. ո՛չ, քանի որ զինուորական հրաման մը չկայ:

Վերջապէս, զինուորական ատեանը խորհրդակցութեան սենեակը քաշուելով, քսան վայրկեան ետքը դարձաւ և նախագահը արտասանեց դատավճիռը. «ԺԱ. զօրաբանակի զինուորական ատեանին դռնփակ խորհրդակցութեան մէջ նախագահը հետեւեալ հարցումն ըրաւ. Վաշտապետ Լըռուա Լատիւրի յանցաւո՞ր է, Օգս. 16ին մերժած ըլլալով հնազանդիլ իր պետին' գնդապետ Պառէի հրամանին. պատասխան. մէկի դէմ վեց ձայնով, այո՛, ամբաստանեալն յանցաւոր է: Մեղմացուցիչ պարագաներ կա՞ն: Հետեւաբար, զինուորական պատժական օրէնքին 218րդ յօդուածին համաձայն, ատեանս պաշտօնանկութեան կ'դատապարտէ Լըռուա Լատիւրին:» Ատեանն յետոյ ներման խնդրագիր մը ստորագրեց:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՄԷՋ.— Ֆրանսայի պաշտօնաթերթն հրատարակեց արտաքին գործոց նախարարին պատրաստած խիստ շահեկան մէկ տեղեկագիրը, որ ցոյց կուտայ օտար երկիրներու մէջ Ֆրանսայի գործածած դրամագլուխը: Մ. Տէլքասէ կ'ըսէ թէ այս գործն ի գլուխ հանել յաջողած է, իւրաքանչիւր ֆրանսացի դեսպանէ կամ հիւպատոսէ տեղեկութիւններ քաղելէ ետք զանոնք ցուցակագրելով և գումարելով: Ֆրանսա երեսուն միլիառ ֆր. դրամագլուխ կ'գործածէ աշխարհի հինգ մասերուն մէջ: Այս գումարն անշուշտ մօտաւորապէս հաշուուած է, քանի որ շատ տեղերու համար անկարելի եղած է ճշդել ֆրանսական դրամագլխին քանակը: Նախարարը կ'ըսէ թէ միմիայն Ֆրանսայի կից երկիրներու մէջ է որ Ֆրանսացիք կալուածական մեծ շահեր ունին: Ֆրանսական դրամագլուխներ կ'գործածուին բազմաթիւ օտար նաւահանգիստներու և քաղաքներու համար, բայց օտար երկիրներու մէջ ազգային հարստութեան մեծագոյն մասը շահու դրուած է պետական պարտքերու, երկաթուղիներու, հանքերու, ջրանցքներու, կամ նմանօրինակ ձեռնարկներու: Եւրոպայի և Ամերիկայի մէջ սեղանաւորական կարեւոր խմբակներ կան, որոց պէտք է դիմեն նոր պետութիւնները կամ անոնք որ դրամի կարօտ են: Ֆրանսացի դրամատէրներն այս խմբակներէն մին կ'կազմեն և ուրիշ խմբակներու վրայ իրենց ունեցած առաւելութիւնն այն է որ, կարող են ի ձեռին ունենալ թէ' մեծ դրամատէրներու հարստութիւնն և թէ ամբողջ ազգին խնայողութիւնները: Այս տեղեկագրին հրատարակութեան առթիւ Մ. Տէլքասէ կ'ըսէ թէ մխիթարական է տեսնել որ Ֆրանսական Սեղանաւորական Խմբակն ոչ մէկ կերպով ետ կ'մնայ օտար խմբակներէն թէ' հարստութեան և թէ նախաձեռնութեան մէջ: Անոնք ատեն մը, ուր ելմտական խնդիրները կ'տիրապետեն ազգերու քաղաքական ուղղութեան վրայ, այս ոյժը պէտք է նկատուի իբր գործունէութեան կարեւոր միջոց մը, զոր Ֆրանսա ունի իր ձեռքին մէջ: Գալով տեղեկագրին վիճակագրական մասին, Եւրոպայի զանազան երկիրներուն մէջ Ֆրանսա 21 միլիառ, 12 միլիոն ֆր. կ'գործածէ: Ըլլա՛յ բոլոր աշխարհի մէջ, ըլլա՛յ միայն Եւրոպայի մէջ, ամէնէն շատ ֆրանսական դրամագլուխ գործածողը Ռուսիան է. Ֆրանսայի այդ զինակցին երկրին մէջ 6 միլիառ 966 միլիոն ֆր. ունի Ֆրանսա: Ցետոյ կուգայ Սպանիան' 2 միլիառ 974 միլիոն ֆր., Աւստրօ-Հունգարիա' 2 միլիառ 850 միլիոն ֆր., Իտալիա' մէկ միլիառ 430 միլիոն ֆր., Թուրքիա' մէկ միլիառ 818 միլիոն ֆր., Անգլիա' մէկ միլիառ ֆր.: Ասիոյ մէջ Ֆրանսա ունի մէկ միլիառ 121 միլիոն ֆր., որուն մեծագոյն մասը Չինաստանի մէջ, ուր ունի 651 միլիոն ֆր. յետոյ կուգայ Ասիական Թուրքիա' 345 միլիոն ֆր., Ասիական Ռուսիա' 60 միլիոն ֆր., Բրիտանական Ասիա' 22 միլիոն ֆր. և Սիամ մէջ' 10 միլիոն ֆր.: Ափրիկէի մէջ Ֆրանսա ունի 3 միլիառ 693 միլիոն ֆր., որուն մեծագոյն մասը Բրիտանական Ափրիկէի մէջ' մէկ միլիառ 592 միլիոն ֆր., Եգիպտոս' 1 միլիառ 436 միլիոն. յետոյ կուգայ Թունուզ' 512 միլիոն. Քոնկոյի Ազատ Պետութիւն' 72 միլիոն. Հապէշստան' 32 միլիոն: Հիւսիսային Ամերիկայի մէջ Ֆրանսա ունի մէկ միլիառ 58 միլիոն ֆր., որուն 600 միլիոնը' Միացեալ Նահանգաց մէջ, 300 միլիոնը' Մեքսիկայի մէջ, 138 միլիոն ֆրանքը' Քանատայի մէջ, և 20 միլիոնը' Նիւ Ֆաունտլէնտի մէջ: Կեդրոնական Ամերիկայի Ֆրանս. դրամագլխին համագումարն է 290 միլիոն ֆր., որուն մեծագոյն մասը Քուպայի մէջ' 126 միլիոն ֆր.: Հարաւային Ամերիկայի մէջ ունի 2 միլիառ 624 միլիոն ֆր., որուն 923 միլիոնը' Արժանթինի մէջ, 246 միլիոնը' Քոլոմպիայի մէջ, 236 միլիոնը' Չիլիի մէջ, 219 միլիոնը' Ուրուկուէյի մէջ, և 130 միլիոնը' Վենեզուէլայի մէջ: Վերջապէս, Ովկիանիոյ և Փիլիպպեան Կղզիներուն մէջ Ֆրանսացիք ունին 57 միլիոն ֆր., զոր կ'գործածեն հանրային շէնքերու մէջ:

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԴՈՐՄԵՐ.— Յունաստանի գաւառներէն' մասնաւորաբար Պելոպոնեսէն հասած լուրերը կ'ծանուցանեն թէ Հելլէններն անդադար Միացեալ Նահանգները կ'գաղթեն: Պաշտօնական տեղեկութեանց համաձայն, վերջին տարուան միջոցին ութ հազար հոգի գաղթած են, որոց 250ը կին: Աննպաստ հունձքերն անշուշտ նոր մղում մը տուին գաղթականին: Յունաստանի բոլոր մասերուն մէջ առատ անձրև տեղացած է. օդը ցրտած և լեռներուն վրայ արդէն ձիւնած է:

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ.— Անգլիոյ մէջ մերթ ընդ մերթ կ'լսուին բողոքականներուն և կաթոլիկներուն կռիւները: Անցեալ շաբաթ Պիրքընհէտի մէջ մեծ ժողով մ'ըրաւ խօսեցան Ուիքլիֆեան քարոզիչներ, որոց ամէնէն նշանաւորն' Մր Ճօն Քէնսիթ, բուռն յարձակում մ'ըրաւ անգլիացի կաթոլիկներուն վրայ, ըսելով թէ Լիվըրբուլի բանտերուն մէջ գտնուող յանցաւորներուն երկու երրորդն այդ դաւանութենէն է. յետոյ յիշեց Լիվըրբուլի դատաւորը որուն տղան, ըսաւ, ոռ ի չգոյէ երաշխաւորութեան, բանտ տարուեցաւ, տխրահռչակ Ճէֆրի դատաւորին տղուն պէս: Ժողովէն վերջ, երբ Մր. Քէնսիթ Ձերրի երթալու համար հանրակառքէն կ'իջնէր, 18 ինչէ երկոտասնեակ թեւով երկաթի կտոր մը ուղղակի ճակտին նետուեցաւ: Բացուած վէրքէն արիւնն սկսաւ պոռթկալ, և վիրաւորեալը տարուեցաւ Լիվըրբուլի Արքայական Հիւանդանոցը: Երկաթի կտորը նետողը փախած է: Մր. Քէնսիթի եղած նախատինքը մեծ սրտմտութիւն պատճառած է ոչ միայն իր բողոքական պաշտպաններուն այլ նաև իրեն անհամակիր եղող շրջանակներուն մէջ. հիւանդանոցին մէջ տարուած խնամքներուն շնորհիւ վիճակը կ'բարւոքի. ձախ աչքին վրայ մեծ վէրք մը բացուած է, բայց բժիշկները չեն կարծեր որ աչքին տեսութեան վնասէ: Միջադէպին պարագաները տակաւին լուսաբանուած չեն. Նետուած երկաթի կտորը ծայրերը սրցուած խարտոց մ'էր: Ցաւակցական անթիւ հեռագիրներ հասած են տէր և տիկին Քէնսիթի: Այս Մր. Քէնսիթ Բիրիք անգլիացի մ'է. բան գործ չունի, անկլիքան եկեղեցիները կ'պտըտի և ուր որ ծիսականութեան որոշել չափէն աւելի բան մը տեսնայ անմիջապէս գիր կ'գրէ Քէնդըրպըրիի արքեպիսկոպոսին, Լոնտոնի եպիսկոպոսին, անգլիական գլխաւոր թերթերուն, բողոքելով թէ Անգլիա պապականութեան դառնալու վրայ է. եկեղեցական ատեանի ընդհանուր դատախազութեան ալ կ'դիմէ և դատ բանալ կուտայ այս կամ այն կղերին դէմ, որ խաչ կը հանէ, բուրվառ կ'գործածէ, Ս. Հաղորդութիւնը կ'պահէ, կամ ժամ մը աւելի կ'վառէ խորանին վրայ: Բայց աւելի կ'արժէր այս մարդուն գլխին վրայ խնդալ, քան թէ խարազան ձեռք ունենալ հոն, կարծելով թէ մա'րթն և ոչ թէ մէջքի ուղեղը տաշտակելու պէտք ունի:

ՕՏԱՐԱԿԱՆՔ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԱՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Թուրքէսթանական Վիտոմոստի պաշտօնական լրագիրն օտարականաց ի Թուրքաստան մուտքի մասին կ'գրէ թէ ամէն օտարականաց ներելի է այցելել Ռուսիոյ Կեդրոնական Ասիոյ սահմանամասերը, պայմանաւ որ ռուս դատական և վարչական իշխանութիւններէն իրենց դէմ ձերբակալման հրամանագիր մը չգտնուի: Բացարձակապէս արգիլեալ է Քուշք, Դերմէս, Քէրքի և անկէ ալ Ամուտարիա երկարող սահմանագծին զինուորական կայաններն այցելել: Արգիլուած է նաև այցելել Չիքիշլար, Չաղլա, ինչպէս նաև Քուշք-Աքի երկաթուղւոյ գծին վրայ և Աֆղանի մօտ գտնուած զինուորական կայաններն և Քուշքի երկաթուղիով ճամբորդութիւնը: Պէտք եղածը տնօրինուելու համար ձերբակալուած օտարականները անմիջապէս պիտի տարուին այն տեղւոյն իշխանութեան որ իրենց համար ձերբակալման հրաման հանած է: Թուրքաստանի մէջ (Պուխարա և Խիվա միասին) երկրաքննութեամբ զբաղող և կամ թէ տիրող օրինաց համեմատ իբրև ոճիր ճանչցուած ընթացքի մէջ գտնուողները ձերբակալուելով դատական իշխանութեան պիտի յանձնուին, անոնց վերագրուած յանցաւորութիւնն հաստատելու համար: Եթէ Պուխարայի Խանութեան մէջ տեղի ունենայ այդ ձերբակալում, ձերբակալեալը քաղաքական գործակալութեան, եթէ Խիվայի Խանութեան մէջ' Ամուտարիայի զինուորական պետին, և եթէ երկրին միւս մասերուն մէջ' տեղւոյն զինուորական հրամատարին պիտի յանձնուի:

Մ. ՆԱՀԱՆԳՔ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՇՓՈԹՈՒԹԻՒՆՔ.— Արժանթինի ամէնէն կարեւոր օրկանը, Բրէնսա, բուռն յօդուած մը հրատարակեց Մ. Նահանգաց ծաւալական քաղաքականութեան դէմ, որով կ'ուզէ Քոնտոմայի պարտոյին վրայ զօրք հանել: Խօսելէ կ'զգուշէ այդ ընթացքին դէմ և կ'ըսէ թէ Միացեալ Նահանգներն որ և է քաղաքական պաշտպանութիւն չեն կրնար ի գործ դնել Հարաւային Ամերիկայի վրայ: Հարաւ. Ամերիկա չի ներեր որ եւրոպական կամ ամերիկեան որ և է միջամտութիւն ըլլայ ներքին խնդրոց մէջ: Արժանթինի կառավարութիւնը Մ. Նահանգաց թաքուն նպատակն երեւան հանելու համար քննութիւն մը պիտի բանայ և դիւանագիտական ճամբով պիտի կարգադրէ խնդիրը, և պէտք եղած պաշտպանողական միջոցներն ալ ձեռք առնելով պիտի ոչնչացնէ միջամտութեան գաղափարն իսկ:

ԳԵՐՄԱՆ ԴՐԱՄԱՏԷՐՆԵՐԸ.— Գերման դրամատէրներուն համաժողովին վիճաբանութիւններն անցեալ շաբաթ վերջացան: Համաժողովը զբաղեցաւ, սեղանաւորական աշխարհի ընդհանուր շահերէն զատ, Սակարանի վրայ դրուած օրէնքներով և նաև չէքերու դրութեան ընդարձակման խնդրով: Ի վերջոյ հետեւեալ օրակարգներն ընդունեց. «Համաժողովը կ'խնդրէ գերմանական կառավարութենէն որպէս զի ջնջէ 1894ին և 1890ին դրուած գործառնութեան տուրքն և հանրային արժեթղթոց ու բաժնեթղթոց դրոշմաթուղթի տուրքերուն յաւելումները, քանի որ ատոնք խիստ վնասակար եղած են գործերու ընթացքին և գերման սակարաններու առեւտրական կացութեան: Համաժողովը կ'խնդրէ նաև որ վեց հարիւր մարքէն պակաս արժեթղթոց գնումներուն վրայէն տուրքը վերցուի: Սակարաններու նոր օրէնքներուն տուած վնասները կարելի է դարմանել հետեւեալ միջոցներով միայն. Սակարանի արձանագրութիւնը ջնջելով. ալիւրներու, արմտիքներու, հանքային և ճարտարարուեստական արժեթղթոց գործառնութիւններու վերաբերեալ արգիլքը վերցնելով. ջնջելով նաև այն օրէնքը, որով կարելի չէ դատարանի առջև պահանջել սակարանի մէջ եղած պարտքերը, որով իր «տարբերութիւնները» չվճարողը սակարանէն դուրս բան մը պարտական չըլլար:»

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՐԻԶԻ ՍՏՈՐԵՐԿՐԵԱՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Հոկտեմբերի սկիզբը պիտի բացուի Բարիզի ելեկտրական կամ ստորերկրեայ երկաթուղւոյ երկրորդ գիծը. Նոր երկաթուղին, որ ամբողջանալու վրայ է, կ'սկսի Էտուալէն և կ'երթայ մինչև Բլաս տը լա Նասիոն. Հոկտ. 10ին ոչ–պաշտօնապէս պիտի բացուի գծին մէկ մասը. իսկ ամբողջին հանդիսաւոր բացումը պիտի կատարուի նոր տարւոյն սկիզբը: Տասը կայարաններ շինուած են. ամէն վեց վայրկեանն անգամ մը կառախումբը պիտի երթեւեկէ. Մոնմարթրի բնակիչները տասն և հինգ վայրկեանէն պիտի կրնան Պօռտը Տօֆինը երթալ: Տակաւին վեց նոր ստորերկրեայ գիծեր պիտի շինուին Բարիզի մէջ: Լոկ Բլաս տը լ'Օբերայի տակ երեք կայարան պիտի գտնուի: Ստորերկրեայ գիծերուն մէկ մասը քսան մէտր և ուրիշ մաս մը տասնեւհինգ մէտր խորութեան մը տակ կ'գտնուի: Ամբողջ գիծերը 1908ին հազիւ կ'աւարտին:

ՇՈՒՆԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ որ Սեպտեմբեր 26 էն մինչեւ 28 տեղի ունեցաւ Բրէսլաուի մէջ, հունգարական շնաբոյծ ընկերութեան կողմէ, շատ հետաքրքրական եղած է: Աւստրիացի, հունգարացի և օտար շնաբոյծներ 200 տեսակ շան ցեղեր ցուցադրած էին:

Մ. ԼՈՒՊԷԻ ԲԱՐԵՍՐՏՈՒԹԻՒՆԸ.— Մ. Լուպէ աշխարհի ամէնէն բարեսիրտ անձերէն մին է. քանի մ'օր առաջ անտառն որսի ելած ատեն կրկին ցոյց տուաւ իր բարեսրտութեան օրինակը: Ճամբան հանդիպեցաւ հեծանուորդի մը, որ իր կոտրած հեծանիւին հետ գետինը պառկած կեցած էր. Մ. Լուպէ քովն երթալով «ի՞նչ ունիս, բարեկամս, մէկ տե՞ղդ կ'ցաւի» հարցուց. խեղճը պատասխանեց թէ ուրիշ հեծանուորդ մը զինքը գետին տապալելով իր նուազման պատճառ եղած էր: Հանրապետութեան Նախագահը տեսնելով որ անոր անմիջական օգնութիւն մ'ընելու բան մը չունի վրան, փափկութեամբ հարցուց թէ դրամի պէտք ունի՞: Առաջարկը շնորհակալութեամբ մերժուեցաւ. այն ատեն Մ. Լուպէ ըսաւ. «Չեմ կրնար քեզ հոս թողուլ առանց դարման, ո՞ւր կ'ուզես որ տանիմ քեզ:» Հեծանուորդն ուզեց որ Սէն Միռ բնակող իր բարեկամներէն միոյն տունը տարուի: Մ. Լուպէ անմիջապէս իր կառքերէն մին կանչեց և մինչեւ որ վիրաւորեալն անոր մէջ չտեղաւորեց ու ճամբայ ելնելը չտեսաւ ինքն ալ այն տեղէն չհեռացաւ:

ՊՈՒՔՐԷՇԻ ԴԱՑԲԱԿՂՈՒԹԻՒՆԸ.— Անգլիական ազդուկ կ'հանէ նախկին երեսփոխան Մ. Դօթարկիի ձերբակալութիւնն ի Պուքրէշ: Անցեալ տարի մեռած իշխան Կրէկորի Սթուրձա կտակ չէ թողած: Այլ սակայն իր փեսան' Մ. Գաթարկի կտակ մը ներկայացուց, որ խարդախ ճանչցուեցաւ: Ոստիկանութիւնն հսկողութեան տակ առաւ ինքնակոչ ժառանգորդը' միջամտելէ առաջ: Տան մէջ եղած նոր խուզարկութեան մը ատեն ոստիկանք ա՛յնքան ջախջախիչ փաստեր գտան որ դատարանն ստիպուեցաւ ձերբակալութեան հրամանագիր հանել նախկին երեսփոխանին դէմ: Հաստատուեցաւ որ խարդախութիւնը գործուեր է «Իւնիվէրս»ի տնօրէն Միխալեսքուի և երկու օժանդակներու' Լունկուի և Կրիկորիի օգնութեամբ: Այս վերջին երկուքը Վիեննա գացեր գտեր են խիստ ճարպիկ գիր խարդախող մը: Ա՛ն է որ շինած է այն վաւերագիրը' զոր Մ. Միխալեսքու դատարանին ներկայացուց: Մեղսակիցներէն մին' Կրիկորի կատարեալ խոստովանութիւններ ըրաւ, իսկ Լունկու Պուտաբէշթ փախած է: Կ'ըսուի թէ շատ նշանաւոր Ռումանացիներ որ մատ ունեցած են այս խնդրոյն մէջ' ձերբակալուելու վրայ են:

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՄԱՀ ԷՄԻԼ ԶՕԼԱՅԻ

ԲԱՐԻԶ, Սեպտ. 30.— Ընդհ. Դատախազն հրամայեց քննութիւն մը, երկու փորձագէտներու միջոցաւ, վասն զի Զօլայի ննջարանին գորգին վրայ փոխածխի հետքեր գտնուած էին, և ննջարանին մէջ վառարան չկար: Անհամբեր կ'սպասուի որ Տիկին Զօլա կարենայ խօսիլ:

ԲԱՐԻԶ, 30.— Մ. Զօլայի մահը խորհրդաւոր հանգամանք մ'ունի: Տէր և Տիկին Զօլա երեք գիւղէն վերադարձած էին իրենց տունը, Պրիւսէլ փողոց: Մ. Զօլա հրաման ըրած էր կրակ վառել ննջարանի վառարանին մէջ: Կ'երեւի թէ վառարանն աղէկ չէր բաներ: Տէր և Տիկին Զօլա ճաշած և ժամ 10ին առաւելները պառկած էին: Սպասաւորներն ալ նոյն կերակուրներէն կերած էին: Ասոնք կ'հաստատեն թէ Տէր և Տիկին Զօլա երեկ շատ զուարթ էին: Տիկին Զօլա գանգատած էր վառարանին գէշ վիճակին դէմ, որ այսօր իսկ պիտի նորոգուէր: Փոքր շունը, որ նոյն սենեակին մէջ կ'գտնուէր, շնչահեղձութենէ ազատուած է հաւանօրէն անոր համար որ փախած էր: Տիկին Զօլա մինչ խօսելու անկարող է:

ԲԱՐԻԶ, 30.— Հանգուցեալ Մ. Զօլայի և իր ամուսնոյն արեան մէջ տեսնուած բնածուխի օքսիտին ներկայութիւնը ցոյց կուտայ թէ առաջնոյն մահը շնչահեղձութենէ յառաջ եկած է: Տիկին Զօլայի ապաքինումը 15 օր պիտի տեւէ: Ցուղարկաւորութիւնն Ուրբ. պիտի կատարուի: Այսօր կատարուած դիազննութիւն որոշապէս հաստատեց թէ մահն յառաջ եկած է բնածուխի օքսիտի ներշնչումէն:

ՎԻԵՆՆԱ, 30.— Ելիւէջի գողութեանց առթիւ, ելմտական նախարար Մ. Քոլլէյ հրաւիրեց Լանտէրպանքի Տնօրէնութիւնը, որ կարելի եղածին չափ շուտով իրեն ներկայացնէ գողցուած գումարներուն մանրամասն ցուցակը: Նախարարն տալու հարկ եղած միջոցները պիտի առնու րինէ:

ՎԻԵՆՆԱ, 30.— Լանտէրպանքի Տնօրէնն երէկ ելմտական նախարարին յանձնեց խնդրուած յիշատակագիրը, յայտարարելով թէ գողութիւնք արդարև գործուած են պարտականութեան տրամադրութեան բռնաբարմամբ մը:

ԲԵՆԴԵՐՍՊՈՒՐԿ, 30.— Վիլնայի կառավարիչ Զօր. Վոլ Ներքին գործոց նախարարի օգնական անուանուեցաւ:

ՕՏԵՍԱ, 30.— Սեպտ. 19էն մինչև 29, ժանտախտին 8 կասկածելի դէպք պատահեցան, որոց 4ը մահացու:

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ, 30.— Քօլէրան կը նուազի բովանդակ Եգիպտոսի մէջ:

ՊԵՐԼԻՆ, 30.— Մաքսային սակացոյցի յանձնաժողովը ծրագրին երկրորդ ընթերցումն աւարտեց, և սակացոյցի օրէնքին վիճաբանութիւնն սկսաւ:

ՈՒԱՇԻՆԿԴԸՆ, 30.— Նախագահ Ռուզվելդ շատ լաւ գիշեր մ'անցուց:

ՆԱՍԻՕՆԱԼԻ ԵՒ ՖՈՒՌՆԻԵԻ

ԲԱՐԻԶ, Սեպտ. 30.— Տիկին Զօլայի վիճակը բարւոքած է: Երբ իրեն իմաց տուին ամուսնոյն մահը, նուաղում մը և քիչ ետքն ալ բուռն տագնապ մ'ունեցաւ և յորդ արցունք թափեց:

— Ընդհ. դատախազին հրամանաւ դիազննութիւն կատարուեցաւ: Տիկին Զօլայի և գիշերը սենեակին մէջ գտնուող շան արիւնը տարրալուծեցին: Բոլոր այս քննութիւններն ապացուցին թէ ամենքն ալ թունաւորուած էին ջերմաբաշխ վառարանէն յառաջ եկած բնածուխի օքսիտէն:

— Մ. Զօլայի մարմինը զմռսուեցաւ: Թաղման արարողութիւնն հաւանօրէն Ուրբաթ պիտի կատարուի և լոկ քաղաքային պիտի ըլլայ,

— Մ. Լուպէ վերջնապէս Բարիզ դարձաւ: Վաղը (այսօր) Ելիզէի մէջ պիտի նախագահէ նախարարաց Խորհրդոյ մէկ կարևոր նստին: Խորհրդարանի վերաբացման թուականը պիտի որոշուի, Հոկտեմբեր 14:

ԼՈՆՏՈՆ.— Լորտ Քիչնէր քանի մ'օրէն Բարիզ պիտի երթայ, և Հոկտ. 14ին Հնդկաստան պիտի մեկնի, զօրաց ընդհ. հրամատարութիւնն ստանձնելու:

— Ռիօ Թինթօյի (պղնձի Սէնտիքա) շահաբաժինը, որ Եչ. (վաղը) պիտի որոշուի, 25 շիլին պիտի ըլլայ:

ԼՈՆՏՈՆ.— Մր. Մարքըս Սէմուէլ Լոնտոնի Լորտ քաղաքապետ ընտրուեցաւ:

ՄԵՔՍԻԿՕ.— Նախագահ Տիազ Երեսփ. ժողովէն արտօնութիւն խնդրեց Նոյեմբերին Եւրոպա երթալու համար:

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Ղալաթիոյ Սակարանի կիսամեայ հաշուեյարդարութեան վերջնական սակերն որոշուած են' Քոնս. 97½ ղրշ. Ռէբօր. իսկ Երկ. 47½ ոսկի. Ռէբօր. հաշուեփակ նոյն:

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.	Օ. Ո.	30 36½
Ամէնէն բարձր գին	»	31 02
Ամէնէն վար գին	»	30 35
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	117 50
Ամէնէն բարձր գին	»	118 37½
Ամէնէն վար գին	»	117 50
Թրամվայ	»	139 —
Ամէնէն բարձր գին	»	139 —

ԲԱՑՈՒՄ Սեպտ. 17/30

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.	Օ. Ո.	30 32½
» » »	ժամ 6ին	30 30
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	117 —
» »	ժամ 6ին	116 75
Թրամվայ	ֆր.	140 —
Թէշաուհէյ բաժնեթ.	ղրշ.	542 ½
» պարտաթ.	ֆր.	494 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.	»	257 50
Եգիպտ. Քրէտի Ֆոնս.	»	263 —
Անատոլուի երկթ. պրտթ.	»	525 —
» » բժնթ.	Ա. Ո.	10 45
Հելլենկն. պարգեւաւոր թուղթ	ֆր.	418 ½
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	499 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	346 —
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Լ. Օ.	3 82½

ՄԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ մէկ օրուան	Օ. Ո.	1 30
» ութ օրուան	»	3 45
Ռումէլիի Երկթղ. »	ֆր.	1 75

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87 18
Անգլիական ոսկի	»	110 02
Բօլ Էմբէրիալ	»	90 —
Մէճիտիէ արծաթ	»	108 01
Ֆլորին	»	51 06
Մէթալիք	»	102 25
Ռուբլ թղթադրամ	»	8 63

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	108 ½
» » » առաք. թղթ.	»	108 ¼
» չէք	»	109 12½
Բարիզ 3 ամիս Պնք. թղթ.	ֆր.	23 30
» » » Առեւտ. »	»	23 25
» չէք	»	23 05
Վիեննա չէք	քուրոն	21 91
Պերլին չէք	մարք	18 70

Ռուսլ չէք	բուպլ	8 64

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, Սեպտ. 30

Օսմ. Քոնս. Սէրի Բ.	Ա. Ո.	54 75
» » » Գ.	»	30 12
» » » Դ. բաց.	»	28 12
» » » Դ. փակ.	»	28 12
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13 12
Եգիպտական միացեալ	»	108 50
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	93 56
Այտընի Երկաթուղի	»	14 50
Փոխառութիւն Դաշնագիր	»	88 —
» Հելլենական 1881	»	41 —
» » 1884	»	41 —
Մոնօբոլ »	»	44 —
Պուլկ. փոխառ. 1888	»	92 50
» » Նոր 1892	»	91 25
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25 32½
Թրանսվալ	»	5 56
Դրամազեղչ		3 —

ԲԱՐԻԶ, Սեպտ. 30

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ. բաց.	Ա. Ո.	28 42
» » » Դ. փակ.	»	28 42
» » » Գ.	»	30 65
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	120 75
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	577 —
Ֆրանս. Ռանթ 3%	»	100 07
Քրէտի Լիոնէ	»	1064 —
Պանք տը Բարի	»	1060 —
Սպանիական արտաքին	»	87 50
Իտալական Ռանթ	»	102 60
Թրանսվալ	»	140 50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 165
Դրամազեղչ Ֆրանս. Պանքայի		3 —

ՊԵՐԼԻՆ, Սեպտ. 30

Անատոլուի Երկաթուղի	մարք	102 40
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	121 10
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.	Գ. Կ.	28 30
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 280
Դրամազեղչ		3 —

ՎԻԵՆՆԱ, Սեպտ. 30

Փոխան. Բարիզի վրայ	քուրոն	95 12
» Լոնտոնի վրայ	»	239 40
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	114 —
Օսմ. Ռէժի	»	319 —
Դրամազեղչ		3 ½

ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ
MANCHESTER
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
1824 ին հիմնուած
Դրամագլուխ 2,500,000 անգլ. ոսկի

ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ ապահովագրական ընկերութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել իր յաճախորդներուն թէ իր Վարչական Խորհրդին մէկ որոշման հետեւանքով, ներկայ տարւոյ Հոկտ. 1 էն սկսեալ պիտի դադրեցնէ իր գործառնութիւններն ի Պոլիս: Մինչեւ այդ թուականը կատարուած ապահովագրութիւնք վաւերական պիտի նկատուին մինչեւ իրենց պայմանաժամը: Ընկերութեան Տ. Գործակալն ըստ առաջնոյն պիտի գանձէ բէյէններն և պիտի վճարէ վնասներն որք կրնան պատահիլ մինչեւ 1 Հոկտ. 1903: Ընդհ. Տնօրէն
Մանչէսթըր Ապահովագր. Ընկերութեան
Հ. Ս. ՄԱԼԼԷԴ

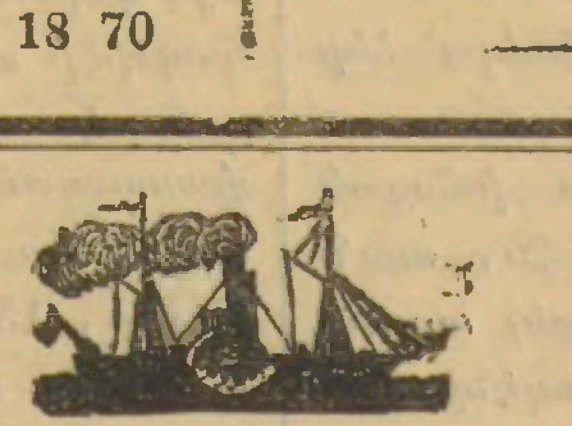
ԻՒՆԻՕՆ ԷՇՈՒԸՐԷՆՍ ՍՕՍԱՅԹԻ
UNION ASSURENCE SOCIETY
1714 ին հիմնուած է Լոնտոն
Դրամագլուխ 3,500,000 անգլ. ոսկի

Լոնտոնի Իւնիօն ապահովագրական Ընկերութիւնը, որ 1714 ին հիմնուած է, պատիւ ունի ծանուցանել Կ. Պոլսոյ հասարակութեան թէ Պոլսոյ և Օսմ. բոլոր Նահանգներու համար ներկայացուցչի պաշտօնն յանձնած է Մ. Ֆ. Ս. Ֆօն Այխոգոֆի, նախորդ ընդհ. գործակալ Մանչէսթըր ապահովագրական Ընկերութեան: Կ'յուսայ թէ արգոյ հասարակութիւնը պիտի հաճի ցոյց տալ այն վստահութիւնը զոր ապահոված են իրեն իր հնութիւնն և կարեւորութիւնը: Ընդհ. Տնօրէն
Իւնիօն Էշուըրէնս Սօսայթի
3–3 ԺՕԶԷՖ ՔՕՈՒԷԼ

ՏԵՏՐ ՄԵՆԱԳՐՈՑ

Զոր գծագրած ու վիմագրած է Պետրոս Վ. Քաջունի, արհեստին վերջին ծայր կատարելութեամբ, Եւրոպայի նմանօրինակ զարդագրերու հետ մրցելու չափ: Կը պարունակէ 700 տարբեր վայելչագրդ ձեւերով գոյնզգոյն տպագրեալ զարդագրեր, իրենց տեսակին մէջ նորը, առաջինն ու վերջինը: Գեր. Հօր այս արուեստագիտական նոր գործն բերև մեծագիր զարդադատաւորներու հաւաքածոյ մը շատ ու շատ օգտակար է տպագրիչներու, փորագրիչներու, վաճառականներու, նոյնպէս և ամէն նրբաճաշակ անձանց համար, նամանաւանդ վարժարանաց մէջ ձեռագործի ճիւղին աշխատողաց, ինչպէս նաեւ հարսանեաց հրաւիրագրերու և ճերմակեղէններու մարքա դնելու համար: Թէեւ 25 ղրշ.ի որոշուած է սոյն տետրը ծախել, սակայն Աչճեան Գրատունը կէս առ կէս 12 ղր.ի զեղչած է անոր գինը: 6—2

ԿԱՐԴԱԼ Դ. երեք ռուսական ճշմարիտ լաւթիքներու ազդը Մերճանոֆ վաճառատան:

ԳԵՐՄԱՆ–ԱՒՍՏՐԱԼԵԱՆ ՇՈԳ. ԸՆԿ.
DEUTSCH AUSTRALISCHE DAMPFSCHIFS GESELLSCHAFT
ԱՒՍՏՐԱԼԻՈՅ ԳԻԾԸ
«ITZEHOE» ԻԶԷՕԷ շոգենաւ նաւապետ ՇՄԻՏ,
Պիտի մեկնի Իզմիրէն Սեպտ. 13/26ին ի Ֆրիմէնդլ, Ատելայտ, Մէլպուրն և Սիտնէյ, և պիտի ընդունի ապրանք ու ճամբորդ, այս նաւահանգիստներուն համար:
Աւելի տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Գործակալներուն
Կ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ ԵՒ Ժ. ՏԷՔՈՒԵԱՆ
Կալաթա, Փալքէրոյ Եմէ խան, Nº 21

PHŒNIX ASSURANCE COMPANY

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՖԻՆԻՔՍ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ ՅԱՄԻՆ 1782

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,200,000

ՖԻՆԻՔՍ Ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի եւ կայծակի՝ կալուածքներ, կարասիք եւ ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք եւ միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ եւ Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս Խան, գետնայարկ Թիւ 1։

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, տոկ հրդեհի ապահովութիւն մ'է որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։ Դրամագլուխն և պահեստի գումարը կը համնին 4,000,000 անգլ. ոսկիի։

ՖԻՆԻՔՍ Ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 22,000,000 անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար։

ԼԱԶԱՐՕ ՖՐԱՆԿՕ եւ ՈՐԴԻՔ

ՍԹԱՆՊՕԼ,
ՖԻՆՃԱՆՃԸԼԱՐ ԵՕՔՈՒՇՈՒ 33, 35, 37
ԲԵՐԱ,
ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ «ԲԱՍԱԺ ՏԱՆԱԹՕԼԻ»

Տ.

Պատիւ ունինք ծանուցանել Ձեզ թէ կահաւորման յատուկ կերպասներ, քութնի եւ պատուհանի վարագոյրներ, բանուած Թիւլէ և քէօբիւրէ, ինչպէս նաեւ սթօռ bonnefemme մուշամպաներ, ԳՈՐԳ, լինօլէօում (մանթարլը մուշամպա) պատի համար Թուղթ, ամենէն վերջին և ամենէն նոր տեսակներէ ընդունած ենք, ինչպէս նաեւ կարգ մը առաջնակարգ նորաձեւութեան ապրանքներ։

Ամենաճոխ մթերք կարասեաց յատուկ ծալքերու, որք մեր յատուկ գործարաններին մէջ կ'պատրաստուին։

Ծան. — Մեր Բերայի հաստատութեան մէջ Ը. Ե. Նոյեմբեր 1 էն մինչև Դեկտեմբերի վերջն ամէն կիրակի առաւօտ մինչեւ ցերեկ կասր մնացած ապրանքներ պիտի ծախուին որոց վրայ նշանակուած պիտի ըլլան մեզ ապրանք եղած գինը։ 20—3

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՋ ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER MANUFACTURING Cº

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատեայ տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնն ցարդ 400 է աւելի պատուոյ վկայական և չքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կ'վաճառուին՝

Բերա, Շիշլի ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց։

Ղալաթա) Սինկէր Խան, Թիւնէլին եառեւ.
) Թրամվայի կայարանին դիմաց.

Ստամպօլ) Սուլթան Համամ Թիւ 2.
) Սուլթան Պայազիթ Թրամվէյի Սթասիոնին դիմաց Թիւ 13.

Սկիւտար, Չարշի Պոյու.

Կեղծերէն զգուշանալու համար վերի նշանին ուշադրութիւն ընելու է

ԳԵՐՄԱՆԵՒԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆՈՐ ԳԻԾ

HAMBOURG—AMERICA եւ DEUTSCHE LEVANTE LINIE

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՆԵՒ–ԵՈՐՔԻ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԻՑ ՄԻՋԵՒ ՀԱՍՏԱՏԱԾ ՆՈՐ ԳԻԾԸ

«Միլոս» Պոլսէ վերադարձ Հոկտ. 2ին.
«Սերիֆոս» Նիւ Եորքէ կ'սպասուի Պոլիս Հոկտ. 19ին. » Նոյմ. 6ին.
«Սիֆնոս» » » Նոյմ. 3ին. » » 20ին.

Նիւ–Եորքէ մեկնելով պիտի հանդիպին Մալթա, Պոլիս, Նովորոսիսք և Օտեսա։ Վերադարձին՝ Պոլիս, Մարմարայի եզերքները, Զմիւռնիա, Բիրէա, Բաթրաս, Մալթա, Ալճերիա և Նիւ–Եորք։ Նպաստաւոր պայմաններով բեռ և ճամբորդ կ'ընդունին համայն Միացեալ Նահանգաց համար։

Deutsche Levante Linie Ընկերութիւնը բաց ի այս գծէն, Արեւելից կողմը կ'ղրկէ իր շոգենաւները կանոնաւոր կերպիւ, ամէն 8—10 օրն անգամ մը Համպուրկէ, ամէն 15 օրն անգամ մը Անվէրսէ, և ամսին անգամ մը Նիւքասըլէ և Ռոթէրտամէ, Զմիւռնիոյ, Պոլսոյ և Սեւ Ծովի համար։

Therapia, Stamboul և Pera շոգենաւք ճամբորդաց համար ընդարձակ սրահ, Ա. կարգի սեղան, ելեկտրական լոյս, բժիշկ և նուագախումբ ունին։

Համպուրկէ և Անվէրսէ կ'սպասուին «Սդամպուլ» Սեպտ. 20ին, «Իմպրոս» 27ին, «Թինոս» Հոկտ. 4ին, «Աքիրոս» 8ին, «Թէրապիա» 9ին, «Թասոս» 18ին, «Բարոս» 22ին, «Աթոս» 21ին, «Բիրկոս» 27ին։

Սև ծովէ գալով Համպուրկ և Անվէրս պիտի երթան «Սդամպուլ» Սեպտ. 30ին, «Լեբսոս» 27ին, «Սամոս» 27ին և «Իմպրոս»։

Դիմել մանրամասնութեանց համար, իրենց Գործակատարին ի Պանտրմա։

Յ. Ս. ՄՍՐԵԱՆ և Ընկ.

Հեռագիր. Missirian Panderma — H. S. Missirian et Cie

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակռաները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերն որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կ'պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորապէս աշխատելուն կ'օգնէ։ Այս ֆօսֆօրը որ Թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կ'քիչնայ հիւանդութեանց պատճառաւ և այն անձն որ կորսնցուցած է մարմնոյն ֆօսֆօրը, տեւական տկարութեանց կ'ենթարկուի։ Արիւնը կ'նկարանայ, ջիղերը կ'թուլնան, ծունկերը կ'կորսնեն ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կ'զգայ, սիրտը կ'տրոփէ և դեռ այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած Ֆօսֆօրը կրկին արեան մէջ մտցնելու և զայն զօրացնելու համար, բժիշկներ երբ հնար մը կ'խոհէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտներէն Պիլեօն՝ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ անուամբ դեղ մը հնարեց ու կորսուած ույժը կատարելապէս կ'մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը, ոսկորներն որ մարդուս կազմուածքը կ'զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կուտայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինն յոգնեցուցած են, անոնք որ զեղծումներու պատճառաւ անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ույժ պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ O vo-léc ithine Billon առնեն։ Օ Վօ Լեսիթին Պիլեօնն որ ամէնէն ազդու դեղն է չաքարախտին, ընդունուած է Ֆրանսայի բժշկական Ակադեմիէն և կ'ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով։ 52—40

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՐ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի Շահանէճէ միւնագասադէն միւպայեա օլունաճագ 62,000 գրշ չալը վէ ատի Թրապիզոն վէ հէվալիսի ֆասուլեա, չալը ֆասուլեանըն պէհէր ախիգ գրիեսի մէճիտի 20 ղրշ. հիսապը իլէ պիր ղրշ. 75 սանդիմ վէ ատի ֆասուլեանըն պիր ղրշ. 25 սանդիմտէ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ չէհրը հալըն 17ինճի սալը կիւնի իհալէի էվվէլիէ վէ 19ընճը բէնչշէնպէհ կիւնիւ գատար 100տէ 3 Թէնզիլի պէլ գապուլ իհալէի գաթիէսի իճրա գըլընաճաղընտան Թալիպ Թալիպ օլանլարըն Թէէմինաթ ագչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէլէրի մուաթասըհըպէն եւմը մէզքիւրտէ Նիհայէթ սաաթ 10տա գատար Խազինէի ճելիլէի միւշարիլէյհա կէլմէլէրի իլան օլունուր։ 3—3

14 Իյլուլ 318

Կ'ՅԻՇԵՑՆԵՆՔ գաւառի և արտասահմանի բաժանորդներուն թէ լրագրին ճակատը դրոշմուած էջերն ԱՄԲՈՂՋ վճարուած են։ Անոնք որ բաժանորդագրին, դրօշմ, նամակի կամ ֆրանքի ծախքը կամ տարբերութիւնը մեզ վճարել կուտան, ՊԱԿԱՍ ԹԵՐԹ կ'ընդունին։ —Օրուր Ընթացորդութեանց բաւեր չէնք ընդունիր։

ՔՕՆԵԱՔ ՊԱՐՊԱՐԷՍՍՕ Մ. ԵՂԲԱՐՑ

Պարպարէսսօ Մ. Եղբարց յունական քօնեաքը զուտ խաղողի արտադրութիւն է որուն ճարտարարուեստական հսկայ գործարանն հիմնուած է 1840ին և փոխանցուած է իրենց հօրմէն։ 1875 և1888ի յունական արուեստահանդէսը, 1889 ի Բարիզի, 1894ի Շիքակոյի ամերիկեան, 1895ի Պորտօի և 1900ի Բարիզի մեծ արուեստահանդէսները միահամուռ հաստատած են որ Պարպարէսսօ Մ. Եղբարց ժառանգաբար պատրաստած քօնեաքը թէ՛ հին է թէ՛ ընտիր և ի հաստատութիւն՝ վարձատրած են պաշտօնական մրցանակներով, նոյնը կ'հաստատեն նաեւ մեծահռչակ բժիշկներու և քիմիագէտներու վկայութիւնք։ Պապարէսսօ Մ. Եղբարց քօնեաքին տրուած ուրիշ բազմաթիւ վկայագրերն աւելորդ է թուել, քանի որ հանրածանօթ է այն և սպառումը՝ առաջին աստիճանի, մրցակիցներուն նախանձը գրգռելու չափ։

Մենավաճառեալ պատիւ) Արծաթ Խաչ Ս. Փրկչի
) Հայթայթիչ արքայական տան Ն. Վեհ. Յունաստանի Թագաւորին

Ամէն յանձնարարութեան համար դիմել, Առ Պ. ԱԹԱՆԱՍ Ս. ՔԱԼՕԽՐԻՍԹՕ
Կ. Պոլիս. Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ — Կալաթա

ԽՌԱՆԿԻՒՆ ՄԱՐՔԱՅՈՎ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՃՇՄԱՐԻՏ ԼԱՍԹԻՔՆԵՐԸ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՄԲ ԳՆԵՑԷՔ

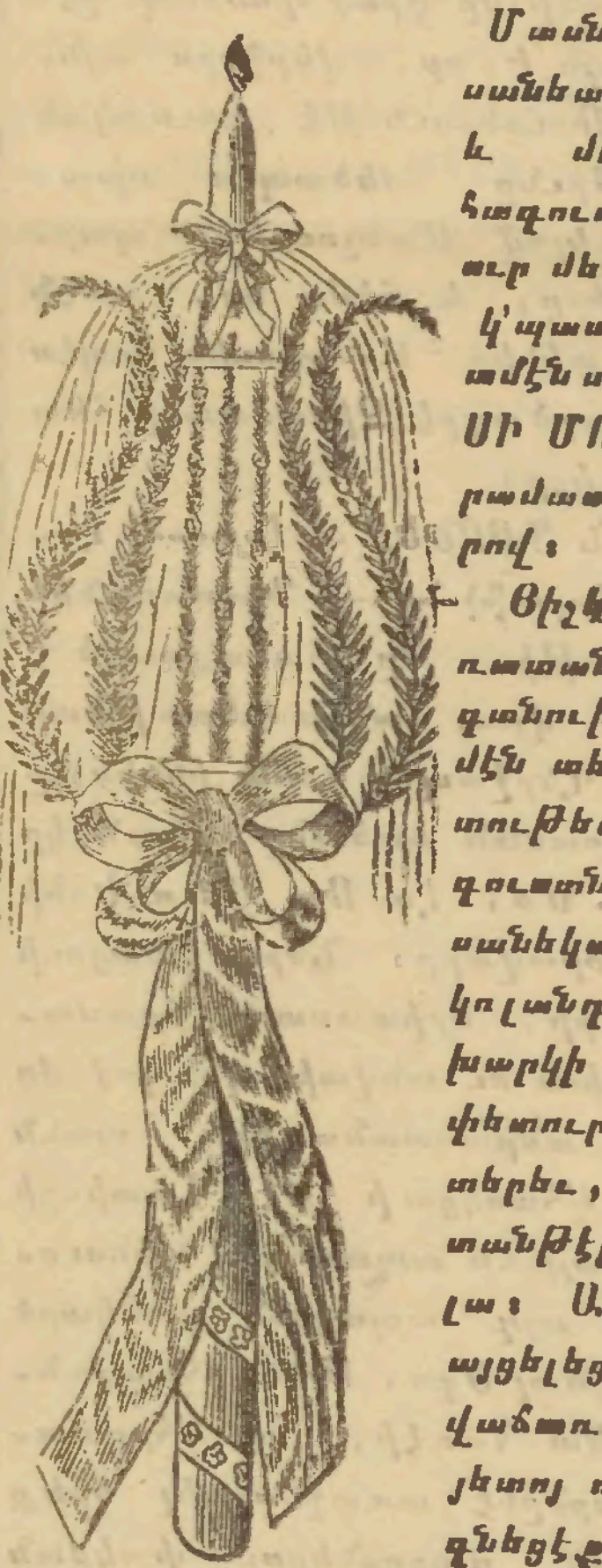
Իրենց տոկունութեամբ և ազնուութեամբ ռուսական լասթիք կալօշներուն գտած ընդունելութիւնը պատճառ եղած է որ շատ մը կեղծեր արդէն հրապարակ։ Խանութպաններէ ոմանք ալ օգտուելով յաճախորդներու անգիտութենէն, իբր ռուսական ճշմարիտ լաստիք՝ միևնոյն գնով կ'կլլեցնեն այս կեղծերը հասարակութեան։ Հետեւաբար ռուսական ճշմարիտ լաստիք գնելու համար պէտք է ուշադրութիւն ընել լասթիքներու տակի խռանկիւն մարքային, որուն մէջ պէտք է գրուած ըլլայ 1860 թուականն և ՍԷՆ ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ բառը ռուսերէն լեզուով։ Ռուսական ճշմարիտ լաստիքներուն կեղծերէն ունեցած գլխաւոր տարբերութիւնն խռանկիւն մարքային այս պարունակութիւնն է. հետեւաբար կը խնդրեմ որ խանութպաններէն այս մարքան պահանջէք։

Սոյն. երկիրներու համար միակ ներկայացուցիչ
24—4 Մ. Ժ. ՄԻՐՃԱՆՈՖ

ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆԻ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Մահմուտ—Փաշա Գաման Խանի թիւ 86

Մասնագէտ հարսանեաց մոմերու և մկրտութեան հագուստներու, ուր մեծ խնամքով կ'պատրաստուին ամէն տեսակ ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐ դիւրամատչելի գիներով։

Յիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաև ամէն տեսակ մկրտութեան հագուստներ, հարսանեկան քօղեր, կոլանդներ, գըլխարկի ծաղիկ, փետուր, էկրէդ, տերեւ, պսակ, տանթէլ, քորսէ։ Անգամ մը այցելեցէք այս վաճառատունը և յետոյ ուրիշ տեղէ գնեցէք, ահա գեղեցիկ առիթ մը ընթերցողաց։ 10

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» ՕՐԱԳՐՈՑ
Կ. Պոլիս, Նº 23, 25, Պապ Ալի Ճատտէսի

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (97)

ԳԱՍՎԻԿ ՏԸ ՄՈՆԹԷՓԷՆ

ԴՐԱՄԻՆ ՋՈՀԵՐԸ

ԳԻՐՔ Բ.

ՀԷՔԴՈՐ ԻՇԽԱՆՆ ԵՒ ԱՆՄԵՂ ԿՈՅՍԸ

ԺԵ.

—Վտանգ չկայ, պատասխանեց Տքդ. Անդօնէն Ֆրէպօ։ Աղջիկը շատ պարկեշտ է։ Կարելի է սիրել զայն, բայց երեսին չըսուիր։ Իր մօրուր արժանապատուութիւնն եւ անբիծ վեհութիւնն հեռու պիտի կեցնեն ամէնէն յանդուգները։ Ես սկեպտիկ մ'եմ, ինչպէս գիտէք, եւ չեմ հաւատար կիներուն առաքինութեան, բայց Օր. Ատրիէնի համար երաշխաւոր կ'ըլլամ։ Հրեշտակ մ'է, Պարո՛ն։

—Անկեղծ շնորհակալութիւններս՝ ձեր դիտման համար։

Ֆօսառօ իրեն պէտք եղածն իմացած էր։ Հրաժեշտ առաւ Տօքդորէն, տուն գնաց եւ հետեւեալ նամակը գրել տուաւ Մալբէրդիւիի.«—Օրի՛որդ.—Շասլէնի Տիկին Դիքուէնին անշուշտ պիտի արտօնէ ձեզ վաղը չէ միւս առտու, ժամ 9—10ին Գրասենեակս գալ։ Կ'փափաքիմ ձեզ հետ կարգադրել վճարումի խնդիրը, զոր կը պահանջեմ այն վստահելի պաշտօնին համար զոր պատիւ ունեցայ տալ ձեզ։ Ընդունեցէ՛ք, Օրիո՛րդ, սիրալիր բարեւներս.—ՄԱԼԲԷՐԴԻՒԻ։

Պահարանին վրայ ալ սա հասցէն գրուեց.—Օր. Ատրիէն, Շասլէնի Տիկին Դիքուէնին ապարանքը, Ֆօպուր Սէնդ Օնորէ»։

Սէգար մը Ֆօսառօ նամակն առաւ տակաւին պահարանին մէջ չդրուած, և Մալբէրդիւիի ստորագրութեան տակ պըզտիկ խաչ մը դծեց մելանով։

ԺԶ.

Կոմս տը Վէրժի երեկոյին ստացաւ Մալբէրդիւիի նամակը, որ իր կարճութեան հակառակ, կամ թերեւս ճիշդ անոր համար, մեծ յուզում պատճառեց իրեն։ Արդեօք Մալբէրդիւի և իր գործակալներն յաջողա՞ծ էին իրենց խուզարկութիւններուն մէջ։ Վերջապէս պիտի կրնա՞ր ազատ շունչ առնել, զարհուրելի նախանձը թօթափելով։ Մալբէրդիւիի Գրասենեակը, ինչպէս գիտենք, առաւօտեան ժամ 9ին կ'բացուէր։ Մ. տը Վէրժի հետիոտն դուրս ելաւ ապարանքէն, վարձու կառք մը նստաւ, Վիքդուար փողոցը գնաց եւ այցաքարտը ղրկեց Մալբէրդիւիի, որ իր ստորակարգեալներուն տեղեկագիրները կ'ընդունէր, ի մէջ այլոց այն գործակալին որ պաշտօն ունէր Ամէլի Կօնթիէի աղջիկը փնտռելու։ Պիժու նոր բան մը չունէր հաղորդելիք։ Նախկին փաստաբանը խիստ կերպով յանդիմանեց զայն, պատուիրեց յառաջ տանիլ քննութիւնը, 15 օր ժամանակ տուաւ եւ յայտարարեց որ եթէ այդ ժամանակամիջոցին մէջ չյաջողէր, այլ եւս գործ չունէր հոն։ Պիժու դուրս ելաւ գլխիկոր, և Մալբէրդիւի հրաման տուաւ ներս բերել Կոմսը, որ անդադրելի անհամբերութեամբ կ'սպասէր։ Երբ պաշտօնեան եկաւ հրաւիրեց, Կոմսին անհամբերութիւնն յանկարծ անձկութեան փոխուեցաւ։ Բացուելու պատրաստ դրան ետեւ արդեօք իր տարակոյսներուն հաստատութի՞ւնը թէ անոնցմէ նամակին ստուգութիւնը պիտի գտնէր։ Վերջապէս հանդիպմա թէ յուսահատութիւն։ Հետեւապէս, տժգոյն դէմքով և ճնշուած սրտով էր որ ներս մտաւ սենեակէն։ Մալբէրդիւի թիկնաթոռէն ելաւ և դիմաւորեց Մ. տը Վէրժին։ Շրթներուն վրայ ժպիտ մը կար։ Այս ժպիտը բարեգուշակ երեւցաւ Կոմսին, որուն դէմքը պայծառացաւ։—Երէկ իրիկուն առի ձեր նամակն և վազեցի եկայ, ըսաւ։

Մալբէրդիւի աթոռ մը ցոյց տուաւ իր մօտը, և ըսաւ նորէն ժպտելով.—Հաճեցէք նստիլ, Տ. Կո՛մս։

—Անշուշտ կ'գուշակէք թէ, ըսաւ այցելուն, ո՛րքան փոյթ ունիմ ձեր ըսելիքին իմանալու։ Վերջին տարիներուս ուրախութիւնը կամ տանջանքը ձեր խօսքերէն կախում ունին։ Մի՛ սպասցնէք ուրեմն զիս, կ'աղաչեմ, Ուղիղ գիտնալ, և տակաւին կ'ուզեմ։ Շուտ խօսեցէ՛ք։

—Հաճեցէ՛ք նստիլ, կրկնեց Մալբէրդիւի։ Խօսելիք ունիմ ձեզի։

—Ասիկա պատասխան չէ։ Յո՞յս պիտի տաք ինծ թէ վախ։

—Կ'հասկնամ ձեր անձկութիւնը, Տ. Կո՛մս, և կ'փափաքէի անմիջապէս գոհացնել ձեզ։ Բայց անհրաժեշտ է որ ժամանակ տաք ինծի միտքս բացատրելու։

Մ. տը Վէրժի չէր կրնար պնդել իր խօսակցին որոշման դէմ։ Նստաւ թիկնաթոռին վրայ և սպասեց։—Մեր առաջին տեսակցութեան յաջորդ օրն իսկ, սկսաւ Մալբէրդիւի, ամէնէն ճարպիկ գործակալներս յառաջացուցի այս գործին։

—Եւ ի՞նչ իմացաք, ընդմիջեց Կոմսը։

—Ամբաստանութիւնն հաստատող բան մը չիմացանք։

—Վստա՞հ էք որ ձեր մարդիկը խղճմտօրէն աշխատեցան։

—Ապացոյցը կ'ուզէ՞ք։

—Անշուշտ։

—Կարծեմ թէ գոհ պիտի ըլլաք եթէ ըսեմ թէ շաբաթէ մ'ի վեր որո՛նք այցելեցին ձեր ապարանքը, թէ ի՛նչ ըրաւ Կոմսուհին, թէ ի՛նչ ըրիք դուք։ Ահա ասոնք պիտի ըսեմ ձեզի։

—Անկարելի՛ է, մրմռաց Կոմսը թերահաւատութեամբ։

—Անկարելի՞, լա՛ւ, պատասխանեց Մալբէրդիւի ժպտելով։ Բայց եթէ բառերս ճիշդ ըլլան, ապագային վստահութիւն պիտի ունենա՞ք վրաս և կուրաբար պիտի հետեւի՞ք խորհուրդներուս։

Մ. տը Վէրժի հաստատական պատասխան տուաւ։ Մալբէրդիւի շարունակեց, աչքը դրուած թուղթի մը վրայ նայելով.—Իբր հիւր ընդունեցաք կամ ժամանակ Տիկին Կոմսուհին ընդունեց Մ. Մ. տը Վալվիլ և Սիմիէ, Դերակոմս տը Շազէ, Պարոն տը Ֆօսառօ, Կոմս տը Վիլտիէօ, Մարքիզ տը Սանբէր, Կոմս տ'Իլէ, Մ. տը Մարվէզ, Կոմս տ'Օրմուա։ Ճի՞շտ է։

—Այո՛, պատասխանեց Մ. տը Վէրժի զարմանքով, բայց մէկը մոռցաք։

—Ո՛չ, ես մարդ չմոռցայ։ Պարոն Առնօլ տը Դրուա Մօնի համար ըսել կ'ուզէք, գիտեմ, բայց ես ալ անոր անունը պիտի տայի։ Ութ օրէ ի վեր երեք անգամ եկաւ, բայց աւելի ձեզ քան թէ Տիկին Կոմսուհիին համար։ Ճի՞շտ է։

—Այո՛։

—Առաջին այցելութեան օրը, քանի մը վայրկեան սալօնին մէջ մնալէ ետքը, ձեր սենեակն եկաւ իր Իտալիա ճամբորդութեան վերաբերեալ նօթերը տալու համար, զոր խնդրած էիք դուք։ Ճի՞շտ է։

—Միշտ, մրմռաց Կոմսը, ապշելով որ Մալբէրդիւի գիտէր այսքան ներքին մանրամասնութիւն մը։—Մ. տը Դրուա Մօնի համար, շարունակեց նախկին փաստաբանը, համակրութիւն կ'զգաք և անոր ներկայութիւնն հաճելի է ձեզ, բայց Տիկին տը Վէրժի հեռի է այդ համակրութիւնն ունենալէ, և իր պաղ ընդունելութիւնը ձեր ապարանքէն կ'հեռացնէ այս անթերի ազնուականը։ Կ'տեսնէք որ լաւ տեղեկութիւն առած եմ։

Կոմսին դէմքին յարաճուն զարմանք մը կ'արտայայտէր։—Ամենքն աս չէ, շարունակեց Մալբէրդիւի։ Երէկ առտու արտաքին գործոց պաշտօնատանը գացիք նախարարին յանձնելու համար փորձերն այն մեծ երկին որ քանի մը շաբաթէն պիտի հրատարակուի։ Ն. Վսեմութիւնը, ձեր բոլոր գաղափարներուն համակարծիք գըտնուելով, ուզեց պաշտօն մը տալ ձեզ Զուիցերիոյ Դաշնակցային Խորհրդին մօտ։ Բայց մերժեցիք այս պատիւը։

Մ. տը Վէրժի չէր կրնար իր ականջներուն հաւատալ։—Բայց ինչպէ՞ս գիտէք, պոռաց։

—Ինչպէս գիտնալս կարեւորութիւն չունի, ընդմիջեց Մալբէրդիւի։ Էականը սա է որ գիտեմ։ Կրնայի ուրիշ մանրամասնութիւններ աւելցնել, բայց հարկ չկայ։ Ապացոյցը տուի ձեզ թէ ամէն բան գիտեմ։ Գանք Տիկին Կոմսուհիին։ Այս շաբթու քիչ դուրս ելաւ, հակառակ իր սովորութեան։ Երէկ, կարճ այցելութիւն մը տալէ ետք Վօժիրար փողոց, Երնէսդի Դերակոմսուհիին, Սէն Սիւլբիս մտաւ, ուր քանի մը վայրկեան աղօթեց։ Ժամ 4ին մեկնած ըլլալով Վիլլարի ծառուղիէն, 6ին քառորդ մնացած դարձաւ։ Ի՞նչ կ'ըսէք, Տ. Կո՛մս։ Գործակալներս խղճմտօրէն կատարե՞ր են իրենց պաշտօնը։

—Հրաշալի է, կ'խոստովանիմ, պատասխանեց Մ. տը Վէրժի։ Բայց այսքան ստոյգ տեղեկութիւններ առնելու համար պէտք է որ տանս մարդոց հետ յարաբերութիւն ունեցած ըլլաք։

—Այսինքն թէ կ'ենթադրէք որ ձեր ծառաներէն մին կաշառած եմ։

—Ի՞նչ մեղքս պահեմ, այո՛։

—Կ'սխալիք։ Ձեր ծառաներէն ո՛չ մէկը տեղեկութիւն ունի մեր կատարած քննութեան որ ցարդ Տիկին Կոմսուհիին անծանօթ բան մը երեւան չհանեց։

—Ըսել է անանուն նամակին պարունակութիւնը սո՞ւտ էր։

—Ինչո՞ւ չէ։

—Այդ նամակը գծող թշուառականին անունը պէտք է ինծի։ Կ'ուզեմ վրէժս լուծել այն չարչարանքին համար զոր կրեցի իր գարշելի նամակին երեսէն։ Այդ անունը պիտի ըսէ՞ք ինծի։ Գիտէ՞ք, կամ մէկու մը վրայ կասկած ունի՞ք։

Մալբէրդիւի խորհրդաւոր դէմք մ'առաւ։—Կարելի է որ հետք մը գտած ըլլամ, ըսաւ, բայց սկզբունքս սա է որ երբեք վստահութեամբ չեմ խօսիր։ Հետեւապէս անկարելի է ինձ հաստատական պատասխան մը տալ։ Ասկից զատ, չեմ կըրնար բան մ'ընել առանց ձեզի։

—Առանց ինծի՞, կրկնեց Կոմսն որուն զարմանքն ապշութեան փոխուեցաւ։

—Այո՛։

—Չեմ հասկնար։

—Հիմա կ'բացատրեմ։ Անանուն նամակը, որ այնքան դժբախտ ըրաւ ձեզ, գարշելի գործակցութեան մը պտուղն է։

—Ինչպէ՞ս։

—Կոմսուհիին վատ թշնամին, թունաւոր գրպարտիչը նոյն իսկ իր գարշելի գործն անձամբ կատարելու քաջութիւնը չէ ունեցեր։ Ինք թելադրեր է և ուրիշ մը գրի առեր է։

—Վստա՞հ էք ատոր։

—Այո՛։

—Ուրեմն կրնա՞ք մեղսակիցներէն մէկուն անունը տալ։

(Շար.) Թարգ. Ժ. ՇԻՐԱԿԱՑԻ